

Mariola Raczyńska

**PARTNERSTWO W REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU
WSPOMAGANIA PRACY SZKÓŁ – WSPÓŁPRACA Z JST**

Warszawa 2015

Redakcja i korekta

Teresa Woynarowska

Projekt graficzny i skład

Łukasz Kluz

Wykorzystano elementy projektu

Studia Kreatywnego Małgorzaty Barskiej

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Warszawa 2015

Udostępnianie

Ośrodek Rozwoju Edukacji

00-478 Warszawa

Aleje Ujazdowskie 28

www.ore.edu.pl

Materiał przygotowany w ramach projektu *System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganie szkół*, realizowanego przez Ośrodek Rozwoju Edukacji. Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

WPROWADZENIE

Edukacja to spójny system kształcenia i wychowania obejmujący różne poziomy kształcenia, w formach instytucjonalnych i pozainstytucjonalnych. W systemie tym uczestniczą dzieci, młodzież i dorośli, nabywając wiedzy ogólnej lub zawodowej, a także umiejętności. Edukacja sprzyja także kształtowaniu postaw niezbędnych do funkcjonowania w społeczności lokalnej. Efektywna edukacja o wysokiej jakości jest kluczowym warunkiem rozwoju społeczeństwa, a także jest drogą do podnoszenia jakości życia w wymiarze indywidualnym oraz społecznym. Jakość, dostępność oraz otwartość edukacji warunkują rozwój społeczeństwa obywatelskiego. Przygotowanie, a następnie uczestnictwo obywateli w procesie uczenia się przez całe życie wzmacnia w nich gotowość do podejmowania wyzwań, działań innowacyjnych oraz poczucie własnej wartości; wspiera ich rozwój osobisty i pozwala na swobodne poruszanie się po nowoczesnym rynku pracy.

Z analiz i statystyk oraz dostępnych źródeł informacyjnych (m.in.: raport M. Boniego, GUS, literatura z zakresu ekonomii, własne źródła/dane samorządowe) wynika, że organizacja oświaty nawet w podobnych JST jest znacznie zróżnicowana i nie da się na jej podstawie zbudować jednego, obowiązującego modelu organizacji oświaty. Wydaje się, że tak duże zróżnicowanie i rozbieżności organizacji oświaty w różnych JST w kraju wynika z patrzenia na oświatę z różnej perspektywy ekonomicznej, społecznej oraz metodologii rozumienia jej optymalnej organizacji. Edukacja to najdroższe i najważniejsze zadanie każdego samorządu.

RÓŻNE SPOSOBY PATRZENIA NA OŚWIATĘ I JEJ ORGANIZACJĘ

Różnorodność optyczna JST, pracowników oświaty, przedstawicieli instytucji wspierających zadania edukacji, która jest skierowana na oświatę i jej organizację, powoduje, że coraz częściej i z dużym naciskiem szuka się oszczędności – stara się optymalizować, racjonalizować oświatę na każdym etapie edukacyjnym i to zarówno w szkolnictwie publicznym, jak i niepublicznym. Edukacja jest najważniejszym i najdroższym zadaniem samorządu. Permanentnie stawia się pytanie, *jak realizować zadania oświatowe aby jak najefektywniej wykorzystywać dostępne źródła finansowania*

oraz pozyskiwać środki unijne. Nie da się jednoznacznie odpowiedzieć, że oświata jest zorganizowana optymalnie i racjonalnie, jeśli nie odpowie się na fundamentalne pytanie: Po co w JST tworzyć system oświaty czy lokalną politykę edukacyjną?

Nie istnieje wzorcowa matryca organizacji samorządowej oświaty, ale trudno sobie wyobrazić funkcjonującą oświatę w samorządzie, która nie ma jasno określonych celów strategicznych w zakresie zadań edukacyjnych.

LOKALNA POLITYKA EDUKACYJNA/OŚWIATOWA

Konstruowanie polityki edukacyjnej samorządu powinna opierać się na mocnych fundamentach/uwarunkowaniach ekonomiczno-społecznych, mocno opierać się na promocji JST. Istotnym wskaźnikiem jakości edukacji z przełożeniem na udane życie społeczności lokalnej mogą posłużyć przykładowe parametry:

- działanie na rzecz mieszkańców przez cały okres kształcenia,
- szeroko rozumiane wspomaganie szkół,
- gwarantowanie właściwej opieki nad dziećmi, młodzieżą czy osobami kształcącymi się na każdym szczeblu edukacji z uwzględnieniem bezpieczeństwa i działań profilaktycznych,
- zapewnienie i wspieranie kształcenia zawodowego/ustawicznego,
- edukacja z uczniami wyjątkowo uzdolnionymi,
- edukacja i wspieranie uczniów niepełnosprawnych i ich rodziców,

Powyższe wybrane wskaźniki mogą posłużyć w opracowaniu polityki edukacyjnej/oświatowej. Przykładem może być **Polityka Oświatowa Samorządu Terytorialnego**, który to dokument pojawił się w powiecie ełckim w połowie 2003 r. jako odpowiedź na wspólny wniosek dwóch komisji: Komisji Edukacji Rady Powiatu Ełckiego oraz Komisji Oświaty Rady Miasta Ełku, by opracować **spójną politykę oświatową – strategię edukacyjną samorządów terytorialnych z powiatu ełckiego** i określającą lokalne priorytety oświatowe oraz skorelowaną z wieloletnim planem działań i decyzji finansowych władz samorządowych i instytucji wspierających.

Ważnym elementem tego systemu planowania oświaty lokalnej są obowiązki wynikające z art. 17 ustawy uwzględniające zmiany gospodarcze i technologiczne, wymagające kształcenia ustawicznego w zmieniającym się otoczeniu ekonomicznym i prawnym.

Założenia ideowe POST-u w powiecie ełckim zawierają kluczowe zadania oświaty takie jak kształtowanie wrażliwych postaw, wartościowych i aktywnych obywateli dla przyszłości i rozwoju Rzeczypospolitej Polskiej. Samorząd powiatowy, miejski czy gminny, szkoły, i placówki oświatowe oraz inne instytucje wspierające edukację dbają o jakość kształcenia i wspierają rodzinę w procesie edukacji i wychowania. Szkoła realizuje swoje zadania i przygotowuje uczniów do dorosłego życia oraz podjęcia ról społecznych zgodnie z oczekiwaniami: rodziców, uczniów oraz społeczności lokalnej. W tych rozważaniach nad zasadnością budowania polityki oświatowej możemy postawić kilka pytań:

- *Po co realizować POST?* Aby uzyskać odpowiedzi na wiele kluczowych pytań, które umożliwią jak najlepiej zarządzać oświatą – czyli optymalizować funkcjonowanie szkół, uwzględniać nie tylko jak i stan istniejących typów szkół i placówek oświatowych. Jak dostosować kształcenie zawodowe /ogólnokształcące do lokalnego, regionalnego czy wręcz do europejskiego rynku pracy. Dostosowanie oferty szkolnej, w tym programów nauczania, do ambicji edukacyjnych uczniów i ich rodziców. Zmniejszanie dystansu między szkołą a społecznością lokalną czy przedsiębiorcami. Celem każdego programu – każdej polityki oświatowej jest uściślenie kwestii: od ideologiczno-filozoficznych po praktyczne rozwiązania ukierunkowane na zmiany gospodarcze, technologiczne. Kwestie ideologiczno-filozoficzne powinny znacząco odnosić się do wartości społecznych – wychowania młodego pokolenia na fundamentach gruntownego wykształcenia przy jego możliwościach, otwartych na świat, zdrowych fizycznie, emocjonalnie i moralnie, aby mogli egzystować w różnorodnym pod względem kulturowym i tzw. sieciowym społeczeństwie XXI wieku.
- *Kto opracowuje POST?* Cały społeczny proces tworzenia lokalnej polityki oświatowej jest inicjowany i kierowany przez samorządowy zespół prowadzący projekt, a udział czynników zewnętrznych tzw. grup ekspertów jest niewielki i sprowadza się do roli doradczej, wspomagającej w poszczególnych fazach konstruowania dokumentu.

Przykładowe grupy powołane do realizacji programu: przedstawiciele rodziców, uczniów, nauczycieli, organizacji pozarządowych, związków zawodowych, pełnomocnicy ds. oświaty w gminach, pracownicy oświaty w JST, instytucje pożytku publicznego, Caritas, przedstawiciele diecezji, instytucji MOPS, GOPS, domów opieki społecznej, kuratorium oświaty, organizacje sportowe i inne.

Wymienione założenia do POST-u, w tym funkcjonujące zespoły/grupy, powinny funkcjonować w oparciu o partnerstwo. Czym jest partnerstwo (*w znaczeniu ekonomicznym, strategicznym*)? To międzysektorowa strategiczna umowa organizacji różnych obszarów życia społecznego, gospodarczego i ekonomicznego. Wszyscy uczestnicy powinni wносить do wskazanych działań swoje kompetencje zawodowe oraz ponosić koszty i ryzyko ale przede wszystkim dzielić się efektami, które wynikają z osiągnięcia wspólnych celów.

Istotnym czynnikiem, który znacznie podnosi walory dokumentu o nazwie POST jest *współpraca* ze wszystkimi podmiotami uczestniczącymi w konstruowaniu lokalnej polityki edukacyjnej. Nie ma niestety gotowych i sprawdzonych recept na dobrą, optymalną i funkcjonalną współpracę – wszystko zależy od lokalnej, regionalnej polityki, specyfiki ludzi, tradycji, zasobów lokalnych (ludzie, infrastruktura, baza techniczna itp.) oraz doświadczeń. To, co może sprawdzać się w jednej gminie, niekoniecznie sprawdza w innej. Na pewno istnieją pewne elementy, które mogą mieć istotne znaczenie w budowaniu współpracy, m.in: wzajemne komunikowanie się oraz poprawność relacji interpersonalnych, poznawanie rzeczywistych możliwości finansowych i niefinansowych samorządu, konsultacje społeczne, określenie wspólnych celów, co znacznie ułatwi podejmowanie decyzji i tworzenia wartości dodanej dla każdej ze stron.

Reasumując powyższe rozważania nad zasadnością i przydatnością opracowywania lokalnej polityki oświatowej JST, podkreślam, że należy określać i konkretyzować cele strategiczne, podejmować działania długofalowe i systemowe, optymalnie planować wydatki po to, aby uzyskać wymierne i mierzalne efekty w edukacji na szczeblu lokalnym i poza obszarem danego samorządu lokalnego.

BIBLIOGRAFIA

1. Boni M., (2011), *Młodzi 2011*, Warszawa: Ministerstwo Edukacji Narodowej.
2. Dane z opracowań własnych jednostki samorządu terytorialnego.
3. Dane z Systemu Informacji Oświatowej wg stanu na wrzesień 2013 r.
4. Urząd Statystyczny w Olsztynie, (2010), Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego, Olsztyn.

Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
tel. 22 345 37 00
fax 22 345 37 70

www.ore.edu.pl